

Sygn. akt II UK 440/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 kwietnia 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Romualda Spyt

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z wniosku D. K.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych
o rentę rodzinną,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 14 kwietnia 2014 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 10 kwietnia 2013 r.,

- 1. oddala skargę,**
- 2. zasądza od pozwanego organu rentowego na rzecz wnioskodawczynie kwotę 120 zł (sto dwadzieścia) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 10 kwietnia 2013 r., Sąd Apelacyjny zmienił, na skutek apelacji wnioskodawczynie D. K., wyrok Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i

Ubezpieczeń Społecznych w J. z dnia 18 grudnia 2012 r. w sprawie przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych o rentę rodzinną oraz poprzedzającą go decyzję organu rentowego z dnia 4 czerwca 2012 r. i przyznał wnioskodawczyni nadal po dniu 31 maja 2012 r. prawo do renty rodzinnej.

W ustalonym stanie faktycznym, wnioskodawczyni (ur. dnia 14 maja 1987 r.), od dnia 1 sierpnia 2007 r. przyznano rentę rodzinną po zmarłej matce. W dniu 26 stycznia 2011 r. wnioskodawczyni ukończyła planowo studia pierwszego stopnia na Wydziale Inżynierii Środowiska Politechniki [...], obroniła pracę dyplomową i uzyskała tytuł inżyniera. Od semestru letniego roku akademickiego 2010/2011, to jest od dnia 21 lutego 2011 r. kontynuowała naukę na magisterskich studiach stacjonarnych drugiego stopnia. Nauka odbywała się w cyklu trzech semestrów, a jej planowany termin upływał w dniu 30 września 2012 r. Organ rentowy wznowił wypłatę renty rodzinnej decyzją z dnia 8 kwietnia 2011 r.

Zaskarżoną decyzją z dnia 4 czerwca 2012 r. organ rentowy odmówił wnioskodawczyni prawa do renty rodzinnej po dniu 31 maja 2012 r., po stwierdzeniu, że ukończyła ona 25 lat życia, nie kontynuując nauki w związku z urlopem dziekańskim - art. 68 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.). W tych okolicznościach, Sąd pierwszej instancji oddalił odwołanie, po ustaleniu, że w semestrze zimowym w roku akademickim 2011/2012 wnioskodawczyni nadal była studentką pierwszego roku. W ocenie tego Sądu, ostatnim rokiem studiów wnioskodawczyni był trzeci semestr. Wnioskodawczyni ukończyła 25 rok życia będąc studentką pierwszego roku studiów magisterskich - nie miała zaliczonego II semestru i przebywała na urlopie dziekańskim. Tymczasem warunkiem przedłużenia prawa do renty rodzinnej jest kontynuowanie nauki na ostatnim roku studiów ponad ograniczenie wiekowe, obiektywnie niezależne od systematyczności nauki, powtarzania semestrów, czy urlopów dziekańskich.

Na skutek apelacji wnioskodawczyni, Sąd Apelacyjny zmienił wyrok Sądu pierwszej instancji, nie podzielając przyjętej przez Sąd pierwszej instancji interpretacji art. 68 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, który stanowi, w ust. 1 pkt 2, że dzieci własne, dzieci drugiego małżonka i dzieci przysposobione mają

prawo do renty rodzinnej do ukończenia nauki w szkole, jeżeli przekroczyły 16 lat życia, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia 25 lat życia. Natomiast w ust. 2 przewidziano przedłużenie tego prawa do zakończenia ostatniego roku studiów w szkole wyższej, jeżeli dziecko osiągnęło 25 lat życia będąc na ich ostatnim roku. Jak podkreślił Sąd drugiej instancji, powołując się na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 sierpnia 2007 r., II UK 15/07, (OSNP 2008, nr 19-20, poz. 295), ustalenie daty, w której dziecko pobierające rentę rodzinną było na ostatnim roku studiów, w rozumieniu art. 68 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, następuje na podstawie wpisu na ostatni rok studiów dokonanego w oparciu o regulamin obowiązujący uczelnię. Prawa tego nie traci osoba ubiegająca się o rentę rodzinną, która ukończyła 25 lat w okresie wakacji studenckich, po ukończeniu nauki na przedostatnim roku studiów, a przed rozpoczęciem zajęć na ostatnim roku studiów. W ocenie Sądu drugiej instancji, z Regulaminu studiów na Politechnice, wynika, że rok akademicki rozpoczynał się na tej uczelni nie wcześniej niż 24 września i nie później niż 5 października i trwał do dnia poprzedzającego dzień rozpoczęcia kolejnego roku akademickiego. Rok akademicki dzielił się na dwa semestry, które były tzw. okresami rozliczeniowymi - kolejno, zimowy i letni (§ 4 pkt 2 i 3 regulaminu). Zatem w przypadku wnioskodawczynie, jej pierwszy rok studiów stacjonarnych uzupełniających obejmował pierwszy semestr letni. Natomiast rok drugi, będący rokiem ostatnim, obejmował semestry drugi i trzeci. Sąd ustalił, że wnioskodawczynie uzyskała wpis na rok ostatni obejmujący drugi i trzeci semestr przed osiągnięciem 25 lat życia, a udzielenie urlopu dziekańskiego, wobec ugruntowanych poglądów orzecznictwa, nie miało znaczenia dla oceny, że wnioskodawczynie kontynuowała naukę.

W skardze kasacyjnej od powyższego wyroku pełnomocnik organu rentowego, zarzucając naruszenie przepisów prawa materialnego – art. 68 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, poprzez błędną wykładnię, polegającą na przyjęciu, że wnioskodawczynie po ukończeniu 25 roku życia, była na ostatnim roku studiów i dlatego nadal przysługuje jej prawo do renty rodzinnej, oraz przepisów postępowania - art. 233 § 1 w związku z art. 391 § 1 k.p.c., art. 382 k.p.c. poprzez ustalenie, że pierwszy rok studiów magisterskich drugiego stopnia składał się z jednego semestru, wniósł o jego zmianę i oddalenie

apelacji wnioskodawczynie, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy temu sądowi do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pełnomocnik wnioskodawczynie wniósł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania ewentualnie o jej oddalenie wraz z orzeczeniem o kosztach postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy wziął pod uwagę, co następuje:

Skarga kasacyjna nie jest uzasadniona.

Niezasadne są zarzuty podniesione przez skarżącego w ramach drugiej podstawy kasacyjnej. Stosownie do art. 382 k.p.c., sąd drugiej instancji orzeka na podstawie materiału zebranego w pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym. Przepis ten ma charakter ogólnej dyrektywy, wyrażającej istotę postępowania apelacyjnego i w zasadzie nie może stanowić samodzielnej podstawy kasacyjnej, bez równoczesnego wyknięcia naruszenia także innego przepisu regulującego postępowanie rozpoznawcze zakończone wydaniem skarżonego orzeczenia (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 2013 r., I CSK 569/12, Lex nr 1353066, z dnia 19 marca 2012 r., II UK 162/11, Lex nr 1171001, z dnia 16 marca 1998 r., II UKN 520/98, OSNAPiUS 2000 nr 9, poz. 372, z dnia 26 października 2000 r., II CKN 302/00, Lex nr 533919). W niniejszej sprawie skarżący, podnosząc zarzut naruszenia art. 382 k.p.c., zarzucił równocześnie naruszenie art. 233 § 1 k.p.c.

Wypada w związku z tym nadmienić, że przepis art. 233 § 1 k.p.c. - jako bezpośrednio odnoszący się do ustaleń i oceny dowodów – zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c., nie może stanowić podstawy skargi kasacyjnej. Każdy zatem zarzut skargi kasacyjnej, mający na celu polemikę z ustaleniami faktycznymi sądu drugiej instancji, chociażby pod pozorem błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania określonych przepisów prawa materialnego, uznać należy za niedopuszczalny z uwagi na jego sprzeczność z art. 398³ § 3 k.p.c. (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 19 października 2010 r., II PK 96/10, Lex nr 687025, z dnia 8 marca 2010 r., I PK 260/09, LEX nr 590229).

Nie ma też uzasadnienia podniesiony w skardze zarzut naruszenia art. 68 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach, poprzez błędną wykładnię, polegającą na przyjęciu, że wnioskodawczyni po ukończeniu 25 roku życia, była na ostatnim roku studiów. Pomijając nawet, że ewentualne naruszenie tego przepisu mogłoby – w okolicznościach sprawy - polegać na jego niewłaściwym zastosowaniu, trzeba przypomnieć, że stosownie do art. 398¹³ § 1 i 2 k.p.c. Sąd Najwyższy rozpoznaje skargę kasacyjną w granicach zaskarżenia, będąc związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia, jeżeli skarga nie zawierała zarzutu naruszenia przepisów postępowania lub gdy podstawa taka nie była uzasadniona, tak jak w rozpoznawanej sprawie.

Innymi słowy nie zostało skutecznie podważone ustalenie Sądu Apelacyjnego poczynione m.in. na podstawie Regulaminu studiów na Politechnice, że rok akademicki rozpoczynał się na tej uczelni nie wcześniej niż w dniu 24 września i nie później niż w dniu 5 października i trwał do dnia poprzedzającego dzień rozpoczęcia kolejnego roku akademickiego. Każdy rok akademicki dzielił się na dwa semestry, zimowy i letni (§ 4 pkt 2 i 3 regulaminu), co oznacza w okolicznościach sprawy, że pierwszy rok studiów stacjonarnych uzupełniających wnioskodawczyni obejmował pierwszy semestr letni, zaś rok drugi, (będący ostatnim rokiem), obejmował semestry drugi i trzeci. Sąd ten ustalił także, że wnioskodawczyni uzyskała wpis na ostatni rok studiów uzupełniających (obejmujący drugi i trzeci semestr) przed osiągnięciem 25 lat życia. Trafnie również Sąd ten uznał, wskazując na utrwalone orzecznictwo, że udzielenie urlopu dziekańskiego nie miało znaczenia dla oceny, że wnioskodawczyni kontynuowała naukę.

Przy takich ustaleniach zarzut naruszenia prawa materialnego, nie jest uprawniony, co biorąc pod uwagę, orzeczono jak w sentencji, na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c.

O kosztach orzeczono po myśli art. 98 k.p.c., uwzględniając taryfowe wynagrodzenie pełnomocnika zgodnie z § 11 ust. 2 oraz § 12 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (...) - jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 490.

